

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/12/2024
Identifikačné číslo spisu:	6121495073
Dátum vydania rozhodnutia:	30.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6121495073.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu ITALMARKET SLOVAKIA, a.s., Bratislava, Holubyho 1/a, IČO: 35 758 601, zastúpenému BOHUNICKÝ & Co., s.r.o., Bratislava, Lermontovova 16, IČO: 47 876 034, proti žalovanému Ing. D. F., nar. XX. F. XXXX, F., zastúpenému AZ LEGAL, s.r.o., Nitra, Sládkovičova 1, IČO: 47 239 026, o zaplatenie 1 784,03 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 30Cb/61/2021, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. januára 2024 č. k. 6Cob/106/2023-148, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaného o d m i e t a .

Návrh žalovaného na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a .

Žalobca m á voči žalovanému n á r o k na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 30Cb/61/2021-90 zo dňa 5.1.2023 rozhodol tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 1 784,03 eur s 9 % úrokmi z omeškania ročne zo sumy 657,18 eur od 3.9.2016 do zaplatenia, zo sumy 656,42 eur od 3.9.2016 do zaplatenia, zmluvnú pokutu vo výške 0,1 % denne zo sumy 657,18 eur od 3.9.2016 do 27.9.2021, zo sumy 656,42 eur od 3.9.2016 do 27.9.2021. Druhým výrokom priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že žalobca dodal obchodnej spoločnosti JN Trade s.r.o. tovar, za ktorý riadne a včas nezaplatila, preto si žalobca uplatnil svoj nárok voči tejto spoločnosti na Okresnom súde Nitra, ktorý rozhodnutím sp. zn. 32Cb/3/2014, právoplatným dna

23.3.2017, žalobe vyhovel. Keďže obchodná spoločnosť svoj záväzok dobrovoľne nesplnila, žalobca podal návrh na výkon exekúcie, pričom exekučné konanie bolo zastavené podľa § 61n ods. 1 písm. c) Exekučného poriadku dňa 10.02.2021,

o čom bol žalobca upovedomený oznámením, doručeným mu dňa 12.02.2021.

3. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania zistil, že obchodná spoločnosť JN TRADE s.r.o., so sídlom: Kupecká 14, 949 01 Nitra, IČO: 46 514 694,

bola zapísaná do obchodného registra dňa 26.1.2012 a vymazaná dňa 14.9.2022 ex offa

bez právneho nástupcu. Vymazaná bola na základe zverejnenia upovedomenia o zastavení exekúcie v zmysle § 61n ods. 6 Exekučného poriadku v Obchodnom vestníku č. 61/2021

dňa 30.3.2021. Jediným spoločníkom a konateľom spoločnosti bol počas celej doby jej existencie Ing. Július Novotný - žalovaný.

4. Ako nespornú skutočnosť vyhodnotil súd prvej inštancie, že obchodná spoločnosť

JN TRADE s.r.o. si ako kupujúci objednala v roku 2016 od žalobcu ako predávajúceho tovar, ktorý jej bol dodaný, ale kúpnu cenu kupujúci nezaplatil (dodanie tovaru a ani výška kúpnej ceny nebola v konaní sporná). Tiež konštatoval, že žalovaný vo svojej výpovedi pred súdom uviedol, že už v čase objednania tovaru spoločnosť nemala finančné prostriedky na zaplatenie kúpnej ceny, napriek čomu on tovar objednal a prevzal. Priznal, že finančná situácia spoločnosti mu bola ako konateľovi známa, ale návrh na vyhlásenie konkurzu nepodal, pretože spoločnosť ani on nemali peniaze potrebné na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu. Žalobca prostredníctvom právneho zástupcu (plná moc na vymáhanie dlžnej sumy bola advokátovi udelená dňa 2.6.2021) výzvou zo dňa 6.9.2021 vyzval žalovaného na zaplatenie dlžnej sumy titulom náhrady škody podľa § 11a zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej aj „ZKR“) bezodkladne po doručení výzvy.

Žalovaný následne namietal nepripojenie plnej moci k výzve, pričom túto tvrdenú skutočnosť nepreukázal a nepreukázal ani to, že by žalobcu alebo jeho advokáta žiadal o predloženie plnej moci dodatočne. Nakoľko žalovaný uplatnenú sumu nezaplatil, podal žalobca dňa 27.9.2021 žalobu na Okresný súd Banská Bystrica.

5. Súd prvej inštancie poukázal na § 11a ods. 1 až 6 ZKR, pričom uviedol, že prijatím zákona č. 264/2017 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť dňom 1.1.2018, bola do slovenského právneho poriadku prijatá právna úprava o zodpovednosti za škodu štatutárneho orgánu spoločnosti za nepodanie návrhu na vyhlásenie konkurzu na obchodnú spoločnosť včas. Prechodné a záverečné ustanovenia k tejto novele upravené v § 206g a § 206h však neobsahujú úpravu vzťahujúcu sa k § 11a ZKR. Vo vzťahu k všeobecnej úprave náhrady škody obsiahnutej v § 373 a nasl. Obchodného zákonníka, ide o osobitnú právnu úpravu náhrady škody, ktorá je spojená s porušením zákonnej povinnosti konateľa spoločnosti podať včas návrh na vyhlásenie konkurzu, teda nejedná sa o náhradu škody spôsobenú porušením zmluvnej, ale zákonnej povinnosti.

6. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že použitím ustanovenia § 11a ZKR na právne postavenie žalovaného ako konateľa obchodnej spoločnosti JN TRADE s.r.o. nedôjde

k nedovolenej retroaktívite právneho predpisu. Žalovaný sa stal konateľom obchodnej spoločnosti dňom 26.1.2012, kedy bola spoločnosť zapísaná do obchodného registra

a bol jediným konateľom bez prerušenia výkonu funkcie až do zániku spoločnosti 14.9.2022. Na právne vzťahy medzi žalovaným - konateľom a spoločnosťou, ako aj na jeho právne postavenie ako konateľa, sa vzťahovali právne predpisy platné a účinné v čase vzniku jeho funkcie, teda dňa 26.1.2012. V tom čase zákon o konkurze a reštrukturalizácii neobsahoval právnu úpravu § 11a, táto sa stala účinnou až 1.1.2018, teda v čase,

keď bol žalovaný stále konateľom spoločnosti. To však neznamená, že na výkon jeho funkcie konateľa v spoločnosti nie je možné toto ustanovenie použiť, pretože prijatím tejto právnej úpravy nedošlo k zmene alebo nahradeniu pôvodného právneho vzťahu, ale došlo k zmene jeho obsahu, rozšíreniu povinností konateľa do budúcnosti, teda po 1.1.2018.

Nová právna úprava nepôsobí do minulosti (práva retroaktívita), ale do budúcnosti

aj na právne vzťahy založené na základe skoršej právnej úpravy (nepráva retroaktívita).

Prijatím zákona č. 264/2017 Z. z. došlo k rozšíreniu zodpovednosti konateľa za škodu voči veriteľovi dlžníka, ak návrh na vyhlásenie konkurzu nepodal včas.

7. Súd prvej inštancie zdôraznil, že samotný žalovaný v konaní uviedol, že už v roku 2016, keď bol tovar objednaný od žalobcu, spoločnosť nemala finančné prostriedky na jeho zaplatenie a bola

nemajetná. Pokiaľ bola spoločnosť už v roku 2016 platobne neschopná alebo predĺžená, bol konateľ spoločnosti v jej mene povinný podľa § 11 ods. 2 ZKR podať návrh na vyhlásenie konkurzu. S porušením tejto povinnosti konateľom zákon spájal sankcie a tieto boli zákonom č. 264/2017 Z. z. dňom 1.1.2018 rozšírené o zodpovednosť za škodu voči veriteľom dlžníka za nepodanie návrhu včas. Teda použitím právnej úpravy účinnej

od 1.1.2018 nedošlo k retroaktívite právneho predpisu, ale tento sa len použil na právne vzťahy založené podľa skoršej právnej úpravy počínajúc dňom 1.1.2018, teda do budúcnosti.

V konaní nebolo sporné, že žalovaný nepodal návrh na vyhlásenie konkurzu na spoločnosť JN TRADE s.r.o. do 1.1.2018 a ani po tomto dátume. Porušenie tejto povinnosti

je po 1.1.2018 sankcionované zodpovednosťou konateľa dlžníka za škodu veriteľovi dlžníka. V konaní bolo preukázané, že žalovaný ako konateľ spoločnosti porušil svoju povinnosť upravenú v § 11 ods. 2 ZKR. Žalovaný v konaní nepreukázal a ani netvrdil, že pri plnení povinnosti konateľa v zmysle § 11 ods. 2 ZKR konal s odbornou starostlivosťou, a preto

sa môže svojej zodpovednosti zbaviť podľa § 11 ods. 5 ZKR.

8. Súd prvej inštancie neprihliadol ani na námietku premlčania vznesenú žalovaným. Poukázal na § 11a ods. 4 ZKR s tým, že na nárok žalobcu uplatnený podľa § 11a ZKR

sa vzťahuje osobitná jednoročná premlčacia doba. Keďže exekučné konanie bolo zastavené dňa 10.2.2021 a oznámenie o tom bolo žalobcovi doručené 12.2.2021, dňom 13.2.2021

mu začala plynúť jednoročná premlčacia doba, ktorá uplynula 13.02.2022.

Žalobca si podanou žalobou uplatnil od konateľa dlžníka náhradu škody dňa 11.10.2021, teda pred uplynutím premlčacej doby.

9. Súd prvej inštancie sa vyjadril aj k ďalším námietkam žalovaného.

K tvrdenej existencii dvoch exekučných titulov uviedol, že žalobca si uplatnil pohľadávku proti žalovanému v súlade so zákonom (§ 11a ZKR) až po tom, ako bolo exekučné konanie vedené proti povinnému, obchodnej spoločnosti, zastavené pre nedostatok majetku, teda exekúcia na základe skoršieho exekučného titulu bola neúspešná.

K námietke zániku povinností žalovaného so zánikom spoločnosti uviedol, že nedošlo

k zániku zodpovednosti konateľa za porušenie povinnosti podľa § 11 ods. 2 ZKR.

Žaloba bola podaná proti nemu ako konateľovi spoločnosti za porušenie povinnosti konateľa, nie proti spoločníkovi na zaplatenie pohľadávky veriteľa voči spoločnosti.

Vo vzťahu k nepripojeniu plnej moci advokáta k predžalobnej výzve žalobcu zdôraznil,

že toto žalované nezbavovalo zodpovednosti za spôsobenú škodu, išlo o odstrániteľný nedostatok, avšak žalovaný na predžalobnú výzvu vôbec nereagoval.

10. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj výškou uplatnenej istiny a jej dôvodnosťou. Poukázal na § 11a ods. 3 ZKR, kde je upravený spôsob výpočtu škody spôsobenej veriteľovi úpadcu, pričom pohľadávka veriteľa vyplývajúca z právoplatného platobného rozkazu nebola v exekúcii uspokojená ani čiastočne, preto súd žalobcovi priznal celú uplatnenú istinu, zmluvnú pokutu, úroky z omeškania, paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky tak, ako mu boli priznané v platobnom rozkaze vydanom Okresným súdom Nitra, č. k. 32Cb/3/2017-13. Žalobca si uplatnil zmluvnú pokutu iba do podania návrhu na vydanie platobného rozkazu na Okresný súd Banská Bystrica. Keďže pohľadávka priznaná žalobcovi platobným rozkazom nebola v exekúcii uspokojená ani čiastočne, žalobcovi priznal aj nárok na náhradu trov konania priznaných v platobnom rozkaze vo výške 247,65 eura a trovy exekučného konania spolu vo výške 182,78 eura ako súčasť pohľadávky žalobcu, ktorá nebola uspokojená v exekúcii, pretože bola zastavená pre nedostatok majetku dlžníka.

11. O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 6Cob/106/2023-148 zo dňa 25.1.2024, ktorým v prvom výroku rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Druhým výrokom priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

12. K námietke žalovaného, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil jeho námietku proti aplikácii novej právnej úpravy platnej až od 1.1.2018 vo vzťahu k jeho zodpovednosti ako jediného konateľa obchodnej spoločnosti JN TRADE s.r.o., a že si do 1.1.2018

a ani po tomto dátume nespĺnil povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu tejto obchodnej spoločnosti, keďže už v roku 2016 bola platobne neschopná alebo predĺžená, odvolací súd uviedol, že ustanovenie § 11a ZKR, ktoré zakladá zodpovednostný vzťah žalovaného voči žalobcovi, nadobudlo účinnosť dňom 1.1.2018 - teda v čase, keď žalovaný bol ešte konateľom obchodnej spoločnosti JN TRADE s.r.o. V danom prípade sa jedná

o osobitnú právnu úpravu náhrady škody vo vzťahu k všeobecnej úprave § 373 a nasl. Obchodného zákonníka, teda nejedná sa o náhradu škody spôsobenú porušením zmluvnej, ale zákonnej povinnosti. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenie (§ 11a ZKR) a použitím právnej úpravy účinnej od 1.1.2018 nedošlo k (pravej) retroaktivite právneho predpisu, nakoľko sa aplikovalo na právne vzťahy založené podľa skoršej právnej úpravy do budúcnosti. Podľa odvolacieho súdu ochrana nadobudnutých práv, ako aj zásahy do týchto práv, sú úzko späté s nepravou retroaktivitou, čo je daný prípad, pričom v konaní bolo nesporné, že nárok žalobcu voči žalovanému vznikol až zastavením exekučného konania (§ 61n ods. 6 Exekučného poriadku) vedeného voči obchodnej spoločnosti JN TRADE s.r.o., a to dňom 10.2.2021, kedy sa ustálila výška škody, za ktorú žalovaný porušením svojej povinnosti zodpovedá žalobcovi, t. j. ešte v čase, keď žalovaný bol konateľom predmetnej obchodnej spoločnosti. V konaní bolo tiež nesporné, že obchodná spoločnosť JN TRADE s.r.o. bola vymazaná z obchodného registra dňa 14.9.2022 ex offio bez právneho nástupcu.

13. K odvolacej námietke žalovaného, ohľadom nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k jeho námietkam, odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie sa v rozhodnutí podrobne vysporiadal so všetkými argumentami žalovaného a riadne odôvodnil napadnuté rozhodnutie. K námietke, že existovali dva exekučné tituly, ktoré žalovaný namietal, sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že žalobca

si uplatnil pohľadávku proti žalovanému v súlade s § 11a ZKR až po tom, ako bolo exekučné konanie proti povinnému, obchodnej spoločnosti, zastavené pre nedostatok majetku. Zdôraznil, že zánikom obchodnej spoločnosti JN TRADE s.r.o. nedošlo k zániku zodpovednosti žalovaného za porušenie povinnosti podľa § 11a ods. 2 ZKR.

14. Ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd aj ďalšiu námietku žalovaného, že nárok na náhradu škody žalobcu vzniknutý pred 1.1.2018 zanikol v dôsledku premlčania, a teda existencia jeho zabezpečovacej zodpovednosti po zániku povinnosti obchodnej spoločnosti jej výmazom z obchodného registra daná nie je. Tu odvolací súd uviedol, že v konaní bolo preukázané, že žalobcovi bolo doručené upovedomenie o zastavení exekúcie dňa 12.2.2021, a dňa 13.2.2021 začala plynúť jednoročná premlčacia lehota, ktorá uplynula 13.2.2022. Žalobca si podanou žalobou uplatnil voči žalovanému náhradu škody dňa 11.10.2021, teda včas.

15. K odvolacej námietke žalovaného, že nová právna úprava od 1.1.2018 dávala veriteľom len možnosť uplatnenia si nároku zo zodpovednosti voči konateľom, avšak tento nárok bez riadneho uplatnenia žalobcom ešte nevznikol, lebo žalobca pred podaním žaloby - pred jej doručením neučinil riadnu výzvu voči žalovanému, čím bola podaná žaloba v čase začatia súdneho konania minimálne nedôvodná pre jej predčasnosť danú neexistenciou omeškania žalovaného, odvolací súd uviedol, že výzvu na zaplatenie dlhu žalobca zaslal žalovanému dňa 6.9.2021, teda pred podaním žaloby. K odvolacej námietke týkajúcej sa nepredloženia plnomocenstva právny zástupcom žalobcu k výzve odvolací súd uviedol, že toto tvrdenie žalovaný ničím nepreukázal, a v prípade, že mal pochybnosť o právnom zastúpení, mohol právneho zástupcu žalobcu požiadať o preukázanie tejto skutočnosti, pričom ak by plná moc nebola pripojená k výzve, nešlo by o neodstrániteľnú vadu. Plnomocenstvo udelil žalobca právny zástupcovi žalobcu 2.6.2021, t. j. pred výzvou

na zaplatenie dlhu žalovanému. K námietke žalovaného, že nie je možné konštatovať nesúlad jeho konania s poctivým obchodným stykom, nakoľko si žalobca uplatňuje nárok voči nemu ako fyzickej osobe, a teda, nejde o prípad obchodného styku so žalobcom, odvolací súd uviedol, že v danom prípade sa jednalo o obchodný spor v zmysle Obchodného zákonníka, keďže podľa § 1 ods. 1 Obchodného zákonníka, tento zákon upravuje postavenie podnikateľov, obchodné záväzkové vzťahy, ako aj niektoré iné vzťahy súvisiace

s podnikaním. Odvolací súd preto považoval túto námietku žalovaného za nedôvodnú.

16. Záverom odvolací súd uviedol, že žalovaný relevantným spôsobom nespochybnil ani nevyvrátil podstatné závery súdu prvej inštancie, preto odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej

inštancie v zmysle § 387 ods. 1 a ods. 2 CSP ako vecne správny.

O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

17. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) včas dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. e) a f) CSP a zároveň aj z § 421 písm. b) CSP. Dovolaciemu súdu navrhol, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a zároveň priznal dovolateľovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Dovolateľ zároveň žiadal prerušiť dovolacie konanie a vyvolať konanie na Ústavnom súde SR, ohľadom vyriešenia protiústavnosti odvolacím súdom aplikovanej právnej úpravy ust. § 11a ZKR s ústavným zákazom priamej retroaktivity a tiež úpravy v § 422 CSP (majetkový cenzus).

18. V dovolaní, vo vzťahu k vade podľa § 420 písm. f) CSP poukazoval dovolateľ na požiadavky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, majúce za to, že z procesného postupu odvolacieho súdu, resp. oboch súdov, ako aj z odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia vyplýva, že tento nerozhodol o návrhu žalovaného na prerušenie odvolacieho konania, ktoré žalovaný navrhol a uviedol na konci prvej strany odvolania. Tiež, že rovnako ako prvoinstančný súd rozhodol odvolací súd pre späťvzatie žaloby v časti úroku z omeškania po 27.9.2021 nad žalobný petit žalobcu, keď súd ex offio nemal prihliadnuť na zákonom vyžadované procesné podmienky konania, resp. nesprávne vyhodnotil ich naplnenie, keď začiatu upomínacieho konania nepredchádzala vyžadovaná predžalobná výzva.

19. Ďalej namietal, že odvolací súd svoje rozhodnutie z hľadiska primárnych skutkových i právnych záverov k neexistencii porušenia povinnosti po 1.1.2018 a nemožnosti aplikácie novej právnej úpravy (§ 11a ZKR) neúplne, nedostatočne, nekoherentne ako aj nepresvedčivo a až arbitrárne odôvodnil, pričom odvolacie dôvody uvedené na stranách 2 až 4 odvolania žalovaného odignoroval, čím porušil procesné práva žalobcu (správne žalovaného, pozn. dovolacieho súdu) v takom rozsahu, že došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie a riadne odôvodnenie rozhodnutia a k odňatiu jeho práva na spravodlivý proces.

20. Dovolateľ vytýkal súdu, že právny výklad aplikovaný odvolacím súdom nezodpovedá zneniu zákona, je protiústavný, porušujúci ústavné práva žalobcu (správne žalovaného, pozn. dovolacieho súdu) na majetok, pričom je v rozpore s princípmi právnej istoty a legitímnych očakávaní žalobcu (správne žalovaného, pozn. dovolacieho súdu), keď bez vysvetlenia nezodpovedá rozhodnutiam iných odvolacích súdov v obdobných veciach

(poukaz na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41Cob/56/2022 a Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/55/2022), pričom dovolateľ mal za to, že konajúci odvolací súd nebol funkčne, vecne ani miestne príslušným na rozhodovanie o odvolaní, tvrdiac, že vo veci mal konať Krajský súd v Nitre, a teda súd nebol správne obsadený (§ 420 písm. e) CSP).

21. Dovolateľ mal za to, že zákon o konkurze a reštrukturalizácii platný od 1.1.2018 ustanovuje zodpovednosť za nepodanie návrhu konkurzu včas - teda presne kvalifikované konanie, a nie za akékoľvek nepodanie návrhu ako takého, ktoré tak nemôže pretrvávajúť niekoľko rokov, keďže požiadavka na podanie návrhu „včas“ to vylučuje.

Podľa súdov nižších inštancií nastala situácia vzniku povinnosti žalobcu

(správne žalovaného) podať návrh na konkurz pre predĺženie spoločnosti už v roku 2016, a teda aj keď predĺženie spoločnosti, od ktorého sa odvíjal počiatok vzniku povinnosti podať návrh na konkurz včas, trvalo do zániku spoločnosti, na veci to nič zmeniť nemohlo.

Tvrdil, že nepodanie návrhu aj po 1.1.2018, podľa novej právnej úpravy platnej od 1.1.2018, na toto konanie nemožno aplikovať i s ohľadom na absenciu prechodných ustanovení.

Návrh možno podať podľa dovolateľa len za porušenie povinnosti podať návrh včas vzniknutej až v budúcnosti po dni účinnosti zákonnej zmeny od 1.1.2018.

Právna úprava platná v čase nepodania návrhu včas, teda z roku 2016, však neupravovala zodpovednosť konateľa za obdobné porušenie povinnosti tak, ako to bolo zavedené

od 1.1.2018. Konštatoval, že pre daný spor platila len úprava sankcie vyplývajúcej

zo všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa Obchodného zákonníka, ktorá sa podľa dovolateľa premlčala v roku 2020, t.j. pred podaním žaloby v roku 2021.

22. Záverom dovolateľ uviedol, že oba konajúce súdy odignorovali skutkové posúdenie toho, kedy nastal moment nepodania návrhu včas a porušenie povinností žalovaného

už v roku 2016. Poukázal na to, že súd prvej inštancie v bode 11 a 26 odôvodnenia rozhodnutia a odvolací súd v bode 28 a 29 odôvodnenia rozhodnutia posúdili jeho konanie v rozpore so zákazom priamej retroaktivity. Nepripustne podľa novej právnej úpravy použili novú sankciu (zodpovednosť) podľa nového zákona za konanie žalobcu (správne žalovaného) z roku 2016, t.j. pred účinnosti novej právnej úpravy, ktorá nemôže byť na skoršie konanie žalobcu (správne žalovaného) z minulosti aplikovaná. Zdôraznil, že ani odvolací súd nerozlišoval medzi a) vznikom povinnosti podať návrh na konkurz včas v roku 2016

za právnej úpravy platnej do 31.12.2017, b) vznikom nového právneho nároku z novej právnej úpravy po 1.1.2018 do budúcnosti, c) vznikom uplatniteľnosti nového nároku

po 1.1.2018 až v dôsledku zastavenia exekučného konania, a to napriek tomu, že sa zhoduje s prvostupňovým rozsudkom v skutkovom a právnom závere o tom, že návrh na konkurz

mal byť podaný (a teda bol by podaný) včas už v roku 2016, a že vtedy došlo k porušeniu povinnosti žalobcu (správne žalovaného) a vzniku jeho zodpovednosti z porušenia jeho právnej povinnosti, pričom však konanie žalobcu (správne žalovaného) a sankcie zaň posúdil podľa práva platného až po 1.1.2018.

23. K dovolaniu žalovaného sa žalobca vyjadril a navrhol, aby dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c) a písm. f) CSP dovolací súd odmietol a priznal žalobcovi nárok

na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP veta pred bodkočiarkou), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

25. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

26. Podľa § 420 písm. e) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

27. K námietke žalovaného ohľadom nesprávne obsadeného súdu namietajúc, že odvolací súd - Krajský súd v Bratislave nemal byť funkčne, vecne ani miestne príslušným

na rozhodovanie o odvolaní, a vo veci mal konať a rozhodnúť Krajský súd v Nitre, poukazuje dovolací súd na rozhodnutie sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo dňa 16. augusta 2023 publikované

pod č. 43/2023 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov

Slovenskej republiky č. 4/2023 k príslušnosti krajských súdov na konanie o odvolaniach proti rozhodnutiam súdov prvej inštancie vydaných v obchodnoprávných sporoch podľa CSP, podľa ktorého:

I. Na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023

v obchodnoprávných sporoch je od 1. júna 2023 funkčne príslušný krajský súd určený podľa Civilného sporového poriadku v znení účinnom od 1. júna 2023.

II. Ustanovenie § 34 ods. 1 a 2 CSP vo väzbe na ustanovenie § 22 CSP v znení

od 1. júna 2023 je potrebné interpretovať tak, že od 1. júna 2023 je daná funkčná príslušnosť výhradne Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Bratislave

a Krajského súdu v Košiciach ako súdov špecializovaných na konania o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v obchodnoprávných sporoch všetkými súdmi prvej inštancie (nielen okresným alebo mestským súdom v sídle krajského súdu), spadajúcimi

tak do obvodov týchto troch krajských súdov, ako aj do obvodov krajských súdov vymenovaných v § 22 písm. d) až h) CSP.

28. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu

(veta za bodkočiarkou v znení účinnom od 1. júla 2023).

29. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená. Podľa § 34 ods. 1 CSP

(v znení účinnom od 1. júna 2023), ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Podľa § 34 ods. 2 CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa a) § 22 písm. f) a h)

a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici, b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave, c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

30. Podľa § 22 CSP (Príslušnosť v obchodnoprávných sporoch), na konanie

v obchodnoprávných sporoch sú príslušné a) Mestský súd Bratislava III pre obvod

Krajského súdu v Bratislave, b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach, c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici, d)

Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre, e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove, f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne, g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave, h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline. Podľa § 470 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 1. júla 2016),

ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

31. Podľa § 471c CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných

podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

32. V danom spore išlo o konanie o odvolaní, ktoré bolo začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023. Podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol na konanie o uvedenom odvolaní funkčne príslušný Krajský súd v Nitre. S účinnosťou od 1. júna 2023 je podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP na konanie v obchodnoprávných sporoch podľa § 22 písm. d) CSP príslušný Krajský súd v Bratislave, keďže prechodné ustanovenie § 471c CSP výslovne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023

sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023.

33. Najvyšší súd ešte dodáva, že prijatými závermi nedochádza k porušeniu práva

na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori, keď k zmene funkčnej príslušnosti súdov došlo na základe zmeny právnej úpravy

a jej okamžitej aplikovateľnosti, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu (z hľadiska zmien v nastavení súdnej mapy, kompetencií súdov v rámci súdnej reformy). Dovolací súd tu podporne poukazuje aj na aktuálne závery ústavného súdu prijaté v uznesení pléna ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 11/2024-21, ktorým odmietol návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade ustanovenia § 471c v spojení s § 22 písm. d) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení účinnom od 1. júna 2023 „v rozsahu vzťahujúcom sa na obchodnoprávne spory začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023“.

34. Preto ak dovolateľ vyvodzoval vadu nesprávne obsadeného súdu tým, že v danej právnej veci rozhodoval ako odvolací súd Krajský súd v Bratislave, dospel dovolací súd

k záveru, že na konanie o odvolaní žalovaného bol podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP v znení účinnom od 1.6.2023 funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave, ktorému v súlade s § 43 ods. 1 CSP bola predmetná vec správne postúpená Krajským súdom v Nitre na ďalšie konanie. Dovolací súd uvádza, že uvedená námietka žalovaného nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. e) CSP.

35. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

36. Podstata argumentácie dovolateľa k dôvodom dovolania uplatneným v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP spočívala v tvrdení o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu, týkajúcom sa záverov ohľadom porušenia jeho povinnosti včas podať návrh na vyhlásenie konkurzu v čase po 1.1.2018 a nemožnosti aplikácie novej právnej úpravy (ust. § 11a ZKR), ktorú odvolací súd podľa neho neúplne, nedostatočne, nekoherentne ako aj nepresvedčivo a až arbitrárne odôvodnil, tiež argumentujúc tým, že odvolací súd nerozhodol o návrhu žalovaného na prerušenie odvolacieho konania. Z podaného dovolania zároveň vyplývalo, že dovolateľ nesúhlasil s právnymi názormi vyslovenými odvolacím súdom.

37. Dovolací súd konštatuje, že oba sudy nižšej inštancie v odôvodnení svojich rozhodnutí uviedli rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísali priebeh konania, stanoviská sporových strán k prerokovávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citovali právne predpisy, ktoré aplikovali na daný prípad a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Skutočnosť, že žalovaný mal na vec odlišný názor a že rozhodnutie súdu nebolo odôvodnené podľa jeho predstáv, nemôže byť základom pre záver o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ

sa s názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (viď napr. I. ÚS 188/06).

38. Ohľadom tvrdenej nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho rozhodnutia dovolací súd uvádza, že do práva na spravodlivý proces nepochybne patrí právo sporovej strany na preskúmateľné a dostatočne odôvodnené súdne rozhodnutie s náležitosťami vyžadovanými zákonnou úpravou procesného práva (sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil,

aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax.

39. Z rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, prečo odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a akými podstatnými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí konštatoval správnosť aplikácie § 11a ZKR súdom prvej inštancie, a tiež odobril záver, že použitím právnej úpravy účinnej od 1.1.20218 nedochádza k porušeniu zákazu retroaktivity aplikáciou nového znenia právneho predpisu,

keďže sa aplikoval na právne vzťahy založené podľa skoršej právnej úpravy do budúcnosti,

a teda nejde o prípad nepripustnej tzv. pravej retroaktivity. Dovolací súd má za to,

že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje dostatočnú argumentáciu

k relevantným odvolacím námietkam. Nie je možné považovať ho za nedostatočne odôvodnené, arbitrárne, resp. svojvoľné, a nie je mu možné vytýkať, že sa vo svojom rozhodnutí v odôvodnení dostatočne nevysporiadal s argumentáciou sporových strán,

resp. žalovaného.

40. Dovolací súd v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu a ani v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie nezistil ani iné prípadné logické nedostatky alebo rozpor v jednotlivých záveroch súdu. V tomto smere nezistil nesprávnosť a nezákonnosť procesného postupu odvolacieho súdu z hľadiska dodržania limitov daných úpravou civilného sporového konania pre zachovanie pravidiel spravodlivého súdneho procesu. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu

s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštalácie vytvára organickú (kompletizujúcu) jednotu. Na základe vyššie uvedeného neobstojí žalovaný námitka nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, a preto dovolací súd nevzhliadol prípustnosť dovolania ani vo vzťahu k námitke nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku.

41. Ak teda žalovaný dovolaním namieta, že k vade zmätočnosti predpokladanej ustanovením § 420 písm. f) CSP došlo v dôsledku toho, že odôvodnenie napadnutého je nepreskúmateľné v miere, ktorá má zakladať porušenie jej práva na spravodlivý proces, tak s dovolateľom nemožno súhlasiť. Podľa názoru dovolacieho súdu, námietky dovolateľa voči postupu odvolacieho súdu a odôvodneniu jeho rozhodnutia nepredstavujú vadu zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP, ktorá by zakladala porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces tak, ako to má na mysli citované ustanovenie CSP.

42. Dovolený súd ešte záverom konštatuje, že dovolateľ v zásade opakovane vznášal všetky dôvody a námietky, ktoré už boli v konaní pred súdmi nižších inštalácií vznesené a s ktorými sa tieto vo svojich rozhodnutiach aj vysporiadali. Dovolený súd však nie je „tretou inštaláciou“, ktorá by bola oprávnená opätovne preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo. Z dovolania v zásade vyplýva, že žalovaný vytýka odvolaciemu súdu viacero nesprávností a nesúhlasí so závermi súdov nižších inštalácií, pričom svojimi námitkami napáda a spochybňuje skutkové zistenia a závery prijaté vo veci súdmi nižších inštalácií. Odôvodnenie dovolania podaného žalovaným v podstate kopíruje dôvody ním podaného odvolania, s ktorými sa dovolací súd zaoberal, a ku ktorým sa náležite vyjadril v odôvodnení svojho rozhodnutia.

43. V rámci námietky porušenia práva na spravodlivý proces dovolateľ uvádza, že k tomuto došlo postupom súdov, neakceptovateľným odôvodnením a neprípustnou retroaktívnou aplikáciou právnej normy, čo malo mať za následok arbitrárnosť rozhodnutia. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ namieta právny záver súdov nižšej inštalácie, ktorý na daný spor aplikoval ustanovenie § 11a ZKR, ktoré v čase porušenia povinnosti žalovaného ako konateľa spoločnosti ešte nebolo obsiahnuté v ZKR, teda súdy aplikovali uvedené ustanovenie na úkony pochádzajúce z obdobia pred účinnosťou danej právnej normy. Mal za to, že ide o neprípustné retroaktívne pôsobenie právnej normy. Pre úplnosť najvyšší súd konštatuje, že dovolateľ uplatnil rovnakú námietku aj v rámci svojho odvolania voči rozsudku súdu prvej inštalácie.

44. K namietanému porušeniu zákazu retroaktivity dovolací súd na odstránenie akýchkoľvek pochybností uvádza, že prijatím zákona č. 264/2017 Z. z. (účinný od 1.1.2018) sa menil a dopĺňal Obchodný zákonník, pričom došlo zároveň aj k novelizácii zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorou bola prijatá práva úprava týkajúca sa zodpovednosti za škodu štatutárneho orgánu spoločnosti za nepodanie návrhu na vyhlásenie konkurzu na obchodnú spoločnosť (ust. § 11a ZKR v texte ďalej v znení účinnom ku dňu podania žalobného návrhu).

45. Podľa § 11a ods. 1 ZKR, osoba povinná podať návrh na vyhlásenie konkurzu v mene dlžníka podľa § 11 ods. 2 zodpovedá za škodu spôsobenú veriteľom dlžníka porušením povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu včas.

46. Podľa § 11a ods. 2 ZKR, na účel uplatnenia zodpovednosti podľa odseku 1 sa predpokladá, že návrh na vyhlásenie konkurzu nebol podaný včas aj vtedy, ak konkurz na majetok dlžníka nebol pre nedostatok majetku vyhlásený, bol z takéhoto dôvodu zrušený, ak exekúcia alebo obdobné vykonávacie konanie vedené voči dlžníkovi bolo z takéhoto dôvodu ukončené, alebo ak štatutárny orgán dlžníka poruší povinnosť zverejniť vyhlásenie podľa osobitného predpisu.

47. Podľa § 11a ods. 3 ZKR, ak sa nepreukáže iná výška škody, predpokladá sa,

že veriteľovi vznikla škoda v rozsahu, v akom pohľadávka veriteľa nebola uspokojená po zastavení konkurzného konania pre nedostatok majetku dlžníka, zrušení konkurzu vyhláseného na majetok dlžníka pre nedostatok majetku alebo ukončení exekúcie alebo obdobného vykonávacieho konania vedeného voči dlžníkovi pre nedostatok majetku.

48. Podľa § 11a ods. 4 ZKR, nároky veriteľa podľa odseku 1 sa premlčia najskôr uplynutím jedného roka od zastavenia konkurzného konania pre nedostatok majetku dlžníka, od zrušenia konkurzu vyhláseného na majetok dlžníka pre nedostatok majetku alebo od ukončenia exekúcie alebo obdobného vykonávacieho konania vedeného voči dlžníkovi pre nedostatok majetku.

49. Podľa § 11a ods. 5 ZKR, osoba povinná podať návrh na vyhlásenie konkurzu včas v mene dlžníka podľa § 11 ods. 2 sa zbaví zodpovednosti, ak preukáže, že sú tu skutočnosti podľa § 74a ods. 5.

50. Podľa § 11a ods. 6 ZKR, právoplatný rozsudok súdu, ktorým sa uložila povinnosť nahradiť škodu v dôsledku porušenia povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu včas, je rozhodnutím o vylúčení.

51. Podľa § 11 ods. 2 ZKR, dlžník, ktorý je právnickou osobou, je povinný podať návrh na vyhlásenie konkurzu do 30 dní, od kedy sa dozvedel alebo sa pri zachovaní odbornej starostlivosti mohol dozvedieť o svojom úpadku. Túto povinnosť v mene dlžníka má rovnako štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu dlžníka, likvidátor dlžníka a zákonný zástupca dlžníka. Platí, že pre prípad porušenia povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu včas sa medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným, jednoduchou spoločnosťou na akcie alebo akciovou spoločnosťou a osobou povinnou podať návrh na vyhlásenie konkurzu v jej mene, dojednala zmluvná pokuta vo výške rovnakej ako je polovica najnižšej hodnoty základného imania pre akciovú spoločnosť. Vzniku tohto nároku nebráni,

ak je dlžník právnym nástupcom spoločnosti, ktorá bola zrušená bez likvidácie.

Dohoda medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným, jednoduchou spoločnosťou na akcie alebo akciovou spoločnosťou a osobou povinnou podať návrh na vyhlásenie konkurzu v jej mene, ktorá vylučuje alebo obmedzuje vznik nároku na zmluvnú pokutu, je zakázaná; spoločenská zmluva ani stanovy nemôžu obmedziť alebo vylúčiť vznik nároku na jej zaplatenie. Spoločnosť sa nemôže nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty vzdať alebo uzatvoriť ohľadom tohto nároku dohodu o urovnaní; nepripúšťa sa započítanie, ani iný spôsob vyrovnania. Vznik nároku na zmluvnú pokutu sa nedotýka oprávnenia požadovať náhradu škody presahujúcu zmluvnú pokutu.

52. Ustanovenie § 11a ZKR predstavuje špecifickú zodpovednosť za škodu, za ktorú zodpovedá štatutárny orgán obchodnej spoločnosti v dôsledku toho, že nepodal návrh na vyhlásenie konkurzu v zákonnej lehote, ak vedel (alebo mal vedieť) o úpadku právnickej osoby. Za výšku škody sa v tomto prípade pokladá nevymôžená pohľadávka veriteľa.

Tomuto korešponduje skutkový stav opísaný v žalobe, podľa ktorého žalovaný ako konateľ spoločnosti JN Trade s.r.o. nepodal návrh na vyhlásenie konkurzu tejto spoločnosti, na základe čoho od neho veriteľ - žalobca požaduje náhradu škody vo výške pohľadávky, ktorú od spoločnosti JN Trade s.r.o. neúspešne vymáhal v exekučnom konaní, ktoré bolo zastavené pre nedostatok majetku obchodnej spoločnosti.

53. Ustanovenie § 11a ZKR priamo upravuje podmienky vzniku vzťahu žalovaného a žalobcu (vznik zodpovednosti za škodu), teda určuje zodpovednosť za porušenie povinnosti osoby, ktorá nepodala návrh na vyhlásenie konkurzu včas. V súvislosti s vyššie uvedenou novelou bolo do ZKR doplnené aj prechodné ustanovenie § 206g, ktoré sa však týka

len konania o konkurze, v zmysle ktorého sa konania začaté pred 1.1.2018 dokončia podľa predpisov účinných do 31.12.2017 s výnimkou ustanovenia o súčinnosti podľa § 74

ods. 6 ZKR. Ďalšie prechodné ustanovenie § 206h ZKR upravuje, ktoré rozhodnutia možno považovať za rozhodnutia o vylúčení podľa § 11a ods. 6 ZKR. Prechodné ustanovenia teda vôbec neupravujú posudzovanie zodpovednosti za škodu podľa § 11a ZKR.

54. Žalovaný pôsobil ako jediný konateľ spoločnosti JN TRADE s.r.o. od 26.01.2012 do 13.09.2022, počas celej existencie spoločnosti. Zodpovednosť za škodu reglementovaná novou

právnou úpravou predpokladala protiprávne konanie, ktoré spočíva v opomenutí štatutára podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Z dokazovania vykonaného súdy nižších inštancií vyplynulo, že takéhoto konania sa žalovaný ako štatutár obchodnej spoločnosti dopustil už v roku 2016, pričom povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu trvala

aj v rokoch 2018 až do roku 2022, teda do času, kedy spoločnosť ex offio výmazom z obchodného registra zanikla. Žalovaný ako konateľ danej spoločnosti mal povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu od momentu, kedy sa dozvedel alebo sa pri zachovaní odbornej starostlivosti mohol dozvedieť o úpadku obchodnej spoločnosti. Ak by tak žalovaný

ako konateľ danej spoločnosti učinil v lehote 30 dní, tak by nedošlo k porušeniu, a teda

ani vzniku zodpovednosti za porušenie tejto povinnosti. Avšak aj po uplynutí 30-dňovej lehoty na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu táto jeho povinnosť nezanikla,

ale pretrvávala ďalej počas celého obdobia úpadku danej spoločnosti.

55. Vo vzťahu k argumentácii dovolateľa a jeho vnímaniu časového aspektu pojmu „včas“, a to ako k premlčaniu, tak možnosti sankcionovania porušenia povinnosti konateľa pri aplikácii právnej úpravy zodpovednosti konateľa a následkov nepodania návrhu

na vyhlásenie konkurzu prijatej v období, kedy už dlhodobo ako konateľ pôsobil, dovolací súd len podotýka, že predovšetkým ide na jeho strane o nepochopenie základných atribútov možnosti zmeny právnej úpravy a jej aplikácie na už existujúce právne vzťahy.

Dovolateľ stotožňuje pojem včas s pojmom bezodkladne a s uplynutím doby, ktorú spája s intervalom „včasné podanie návrhu“, spája zánik možnosti uplatniť sankciu.

56. Pokiaľ došlo k porušeniu právnej povinnosti uloženej zákonom, pričom nastal stav, ktorý je sankcionovateľný podľa právnej úpravy osobitnou, novozavedenou sankciou,

tak pojem včas je potrebné vykladať tak, že pokiaľ existuje stav novou úpravou sankcionovateľný, hoci aj zapríčinený konaním, ktoré nastalo v minulosti, je sankciu možné uložiť, pretože ani v čase, kedy bola zavedená, nebol protizákonný stav odstránený.

Pokiaľ by sme akceptovali výklad prezentovaný žalovaným, potom by nebolo sankcionovateľné žiadne konanie konateľov, ktorí tolerovali stav predĺženia a nepodali príslušný návrh po účinnosti zákona, spoliehajúc sa na to, že sankcia sa môže vzťahovať

len na konanie, ktoré spôsobí predĺženie spoločnosti po účinnosti novej právnej úpravy.

57. Podstatnou je skutočnosť, že spoločnosť sa nachádza v stave predĺženia a konateľ napriek tomu príslušný návrh nepodá. Ak ho podá včas, teda tak, aby zabránil nežiaducim účinkom spojeným so stavom predlžovania stavu predĺženia bez adekvátneho zásahu konkurzného súdu, potom mu sankcia nehrozí. Povinnosť podať návrh trvá, nezaniká momentom, keď uplynie čas, ktorý je možné považovať za čas zodpovedajúci včasnému podaniu návrhu podľa § 11 ods. 2 ZKR (t. j. 30 dní). Nemožno tvrdiť, že ak návrh nepodal včas, tak už ho podať nemusí. Takému výkladu by zodpovedal tiež absurdný výklad,

že nepodanie návrhu už žiadnou sankciou postihnuté nebude. Povinnosť štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu je založená momentom vzniku tejto povinnosti a trvá bez obmedzenia počas celej doby, kedy trvá stav predĺženia.

58. To, že sankcia bola zavedená zákonom neskôr, v čase, keď konateľ už bol do funkcie inštalovaný, môže znamenať len toľko, že zákonnú povinnosť splniť mal v čase jej prijatia, pokiaľ taký stav spoločnosti v danom čase existoval (stav predĺženia). Vo veci prejednávanej nepodal dovolateľ ako štatutárny orgán obchodnej spoločnosti návrh na vyhlásenie konkurzu v zákonom uloženej lehote podľa § 11 ods. 2 ZKR, ani v čase bezprostredne nadväzujúcom po nadobudnutí účinnosti novej právnej úpravy, napriek tomu, že spoločnosť nepochybné

v stave predĺženia k 1.1.2018 bola.

59. Len na dokreslenie nesprávnosti záverov resp. právnych názorov dovolateľa poukazuje dovolací súd na vývoj tejto právnej úpravy (§ 11 ZKR), ktorá prešla viacerými zmenami a bola už niekoľkokrát interpretovaná aj dovolacím súdom.

Aj v renomovanom komentári nachádzame sumár tohto vývoja, podľa ktorého:

„Opakovane novelizované ustanovenie § 11 upravuje aktívnu vecnú legitímáciu na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu, povinnosť dlžníka podať návrh na vyhlásenie konkurzu, zodpovednosť za nepodanie tohto návrhu, podmienky aktívnej vecnej legitímácie veriteľa

na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu a zodpovednosť za podanie neoprávneného návrhu na

vyhlásenie konkurzu. Zodpovednosť za škodu spôsobenú veriteľom porušením povinnosti dlžníka podať návrh na vyhlásenie konkurzu bola zo zákona vypustená a potom opakovane zavedená od 1. januára 2018 do § 11a“. (Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár 4. vydanie: Praha: C. H. Beck, 2021, s. 56 a nasl.). Napríklad s účinnosťou

od 1. januára 2013 sa v § 11 zmenil obsah odseku 4, ktorý upustil od pôvodnej zodpovednosti osôb, ktoré sú oprávnené konať v mene dlžníka (alebo ako jeho zástupcovia) a ktoré nesplnili povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu v stanovenej lehote. Nové znenie cit. ustanovenia založilo iný druh zodpovednosti (než tomu bolo v znení do 31. decembra 2011, resp. v rovnakom znení do 31. decembra 2012) za porušenie povinnosti podať návrh

na vyhlásenie konkurzu. Na základe tejto zodpovednosti vznikla osobe, ktorá porušila povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu pri predĺžení dlžníka, osobitná sankcia - povinnosť zaplatiť do všeobecnej podstaty sumu, ktorá zodpovedá výške dlžníkovho základného imania. Táto sankcia sa mala plniť v prospech konkurznej podstaty.

Z uvedeného vyplýva, že nešlo už o inštitút náhrady škody, a aj z tohto dôvodu nebolo možné právne relevantne argumentovať k výške náhrady škody stanovenej úpravou ZKR v znení

do 31. decembra 2011, limitáciou osobitnej zákonnej sankcie upravenej ustanovením § 11 ods. 4 ZKR v znení od 1. januára 2013 (viac pozri napr. rozhodnutie sp. zn. 5Obdo/88/2020).

60. Dovolací súd ďalej uvádza, že za prípustné sa považuje, pokiaľ nová právna úprava zavádza do budúcnosti nový režim a mechanizmus uplatnenia týchto práv alebo pokiaľ právam nadobudnutým za skoršej právnej úpravy priznáva odo dňa účinnosti neskoršej právnej úpravy nový obsah. V konečnom dôsledku nepôsobí nepravá retroaktivita do minulosti,

ale akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy, tento stav však rieši až v čase účinnosti novej právnej úpravy. Nepravá retroaktivita nebráni zákonu vstúpiť zmenou do právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr účinných zákonov.

Najvyšší súd tu zároveň poukazuje na teóriu okamžitého účinku nového zákona, v zmysle ktorej sa právna situácia spravuje novou právnou normou v rozsahu, v ktorom sa nedotýka vzniku právnej situácie a následkov, ktoré z nej nastali. Nemožno teda konštatovať, že výklad normy a vysporiadanie sa s námietkou porušenia zákazu retroaktivity pri aplikácii zákonnej normy súdmi nižšej inštancie, by bolo možné považovať v kontexte skutkového stavu vo veci prejednávanej za arbitrárne a odnímajúce žalovanému právo na spravodlivý proces.

61. Dovolateľ v ďalšom vytýkal odvolaciemu súdu absenciu rozhodnutia

(t.j. „nerozhodnutie“) o jeho procesnom návrhu uvedenom v jeho odvolaní - o návrhu

na prerušenie konania. Žalovaný v odvolaní žiadal o prerušenie konania a vyvolanie konania na Ústavnom súde Slovenskej republiky, týkajúceho sa posúdenia súladnosti zákona - ustanovenia § 11a ZKR s ústavným zákazom priamej retroaktivity. Dovolací súd konštatuje, že iniciovanie konania pred ústavným súdom si nevyhnutne vyžaduje splnenie podmienok

na začatie konania o súlade právnych predpisov. Z odôvodnenia obsiahnutého v napadnutom rozsudku však takýto záver nevyplyva, čo vedie logicky k záveru o tom, že odvolací súd nepovažoval za preukázané splnenie podmienok na iniciovanie takéhoto konania.

62. Dovolací súd má zároveň za to, že predmetom dovolania, a tým aj možnej nápravy prostredníctvom dovolacieho prieskumu, môže byť iba konkrétny (existujúci) výrok, ktorý tvorí súčasť výrokovej časti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/236/2004

a sp. zn. 6Cdo/171/2010). Žalovaný teda nad rámec vymedzený predmetom možného dovolacieho prieskumu spochybňuje neexistujúci výrok rozhodnutia odvolacieho súdu namietaním existencie vady konania podľa § 420 písm. f) CSP.

Ako vyplýva aj z Veľkého komentára Civilného sporového poriadku, prostriedkom nápravy v takomto prípade nie je dovolanie, ale návrh na doplnenie rozsudku v zmysle § 225 CSP.

Predmetom dovolania môže byť iba výrok, ktorý bol odvolacím súdom vydaný, a nie výrok neexistujúci (ŠTEVČEK, Marek, FICOVÁ, Svetlana, BARICOVÁ, Jana, MESIARKINOVÁ, Soňa, BAJÁNKOVÁ, Jana, TOMAŠOVIČ, Marek a kol.

Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1352).

63. Dovolací súd záverom k tejto námietke dovolateľa uvádza, že je síce pravda,

že odvolací súd vo svojom rozhodnutí o návrhu žalovaného na prerušenie konania nerozhodol, nejde však o také procesné pochybenie, ktoré by zakladalo dôvod na zrušenie rozhodnutia a existenciu vady podľa § 420 písm. f) CSP, keďže je zrejmé, že takémuto návrhu ani odvolací súd nemienil vyhovieť, keďže vo veci samej meritórne rozhodol.

Odvolací súd sa s argumentáciou žalovaného o tvrdenej nemožnosti uplatnenia § 11a ZKR na posudzovaný prípad v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia vysporiadal, túto považoval za nedôvodnú, a vzhľadom na uvedené by tu preto bol daný dôvod na zamietnutie návrhu na prerušenie konania a začatie konania pred ústavným súdom.

64. Je tiež zrejmé, že o totožnom návrhu žalovaného, vznesenom v rámci dovolacieho konania, rozhodol v tomto rozsudku dovolací súd tak, že návrh na prerušenie zamietol z dôvodov uvedených nižšie. Z toho je zrejmé, že samotné rozhodnutie o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie dovolacieho konania by neprinieslo opačný výsledok, resp. nemohlo by znamenať pre žalovaného priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej.

V tejto súvislosti dovolací súd primerane poukazuje na nález ústavného súdu z 30. júla 2014, sp. zn. II. ÚS 244/2012, podľa ktorého „...je povinnosťou všeobecných súdov formálne (t.j. zákonom predpokladanou formou - porov. § 167 ods. 1 OSP) rozhodnúť o uplatnených návrhoch a žiadostiach účastníkov, či už pozitívne, alebo negatívne, preto zastáva názor, že postup krajského súdu, ktorý o návrhu na prerušenie konania (formálne) nerozhodol, nebol zákonný. Ústavný súd však pripomína, že nie každé pochybenie všeobecného súdu, ktoré možno kvalifikovať ako porušenie zákonnosti, možno považovať zároveň ako porušenie ústavy, resp. ústavnosti. ... Samotné nerozhodnutie o návrhu na prerušenie konania však bez ďalšieho neznamena, že konečné rozhodnutie všeobecného súdu je v rozpore s požiadavkami vyvoditeľnými z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.“

65. Dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalovaného z hľadiska namietaných väd zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je prípustné ani dôvodné a boli splnené podmienky pre jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP (dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné).

K prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP

66. Úspešné uplatnenie dovolania z dovolacieho dôvodu podľa § 432 CSP je nevyhnutne podmienené záverom najvyššieho súdu o prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP. Predpokladom prípustnosti dovolania pre nesprávne posúdenie veci je okrem iného, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu dovolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie. Táto podmienka je v prejednávanom prípade splnená, keďže odvolací súd rozhodoval o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré bolo vydané v konaní na súde prvej inštancie, a to tak, že ho potvrdil.

67. V súvislosti s námietkou žalovaného, týkajúcou sa nesprávneho právneho posúdenia veci zo strany súdov oboch inštancií, a teda dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1

písm. b) CSP, dovolací súd skôr, než by pristúpil k dovolaciemu prieskumu v zmysle § 432 ods. 1 a 2 CSP zdôrazňuje, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je limitovaná odsekom 2 uvedeného zákonného ustanovenia a taktiež aj ustanovením § 422 ods. 1 CSP.

Na určenie výšky minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP). V danom prípade je predmetom sporu peňažné plnenie vo výške

1 950 eur s príslušenstvom

68. Vzhľadom na predmet konania a výrok rozsudku súdu prvej inštancie, dovolací súd konštatuje, že na napadnutý rozsudok sa vzťahuje ustanovenie § 422 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého dovolanie nie je prípustné, ak napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení (s výnimkou sporov s ochranou slabšej strany) neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada. Súd nižšej inštancie totiž rozhodovali o veci samej, a to o peňažnom nároku vo výške 1 784,03 eur s príslušenstvom, ktorý žalobca uplatnil žalobou podanou na súde dňa 22. decembra 2021, a ktorý k danému dňu neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy podľa Nariadenia vlády SR č. 294/2020 Z. z., ktorým bola určená výška minimálnej mzdy v roku 2021 v sume 623 eur.

69. Na to, aby bola daná prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP

v spojení s § 422 ods. 1 CSP, by musel dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení prevyšovať sumu 6 230 eur, čo nie je splnené. Tzv. majetkový cenzus predstavuje obmedzenie prípustnosti dovolania na výšku sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu. V posudzovanom prípade tak ide o bagateľnú vec vylúčenú z meritórneho dovolacieho prieskumu, a teda je tak potrebné prijať záver, že dovolanie je v zmysle § 422 CSP neprípustné.

70. Keďže dovolanie žalovaného smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému nie je prípustné, najvyšší súd ho odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP v spojení s § 422 ods. 1 písm. a) CSP, bez toho, aby skúmal vecnú správnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia.

71. Žalovaný v podanom dovolaní zároveň žiadal o prerušenie dovolacieho konania a vyvolanie konania na Ústavnom súde Slovenskej republiky. Dovolací súd uvádza, že z obsahu dovolania žalovaného vyplýva, že navrhuje dovolacie konanie prerušiť podľa § 162 ods. 1 písm. b) CSP a podať Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na konanie o súladnosti zákona - ustanovenia § 11a ZKR s ústavným zákazom priamej retroaktivity, a zároveň tiež úpravy v § 422 CSP (ústavnej neprípustnosti majetkového obmedzenia súdnej ochrany) s Ústavou Slovenskej republiky.

72. Súd nemá povinnosť takého konanie pred ústavným súdom vyvolať na požiadanie strany. V tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 191/2014, podľa ktorého ustanovenie § 109 ods. 1 písm. b) OSP (pozn. dovolacieho súdu - teraz ide o § 162 ods. 1 písm. b) CSP), nezakladá nárok účastníka konania, aby sa všeobecný súd vždy stotožnil s jeho názorom, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Rozhodujúce je, či všeobecný súd sám dospeje k záveru o možnom nesúlade právneho predpisu (viď tiež rozsudok najvyššieho súdu z 22. júla 1996, sp. zn. 2Cdo/47/1996, uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. R 53/1999).

73. Dôvody uvádzané žalovaným na prerušenie konania a predloženie veci ústavnému súdu vychádzajú z toho istého právneho základu ako argumentácia žalovaného obsiahnutá v odvolaní, tu dovolací súd stručne uvádza, že k záveru o potrebe prerušenia súdneho konania musí dôjsť samotný konajúci súd.

74. Podľa § 162 ods. 1 písm. b) CSP súd konanie preruší, ak pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že sú splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov; v tom prípade podá Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na začatie konania.

75. Najvyšší súd návrhu žalovaného na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. b) CSP nevyhovel a tento zamietol, pretože namietané ustanovenie § 11a ZKR ani § 422 CSP nepovažuje za rozporné s Ústavou Slovenskej republiky a jej článkom 46 ods. 1, a to aj v kontexte vyššie uvedeného odôvodnenia týkajúceho sa samotnej prípustnosti dovolania.

76. Dovolací súd uzatvára, že dovolanie nie je recykláciou žaloby a vyjadrení či druhým odvolaním. Dovolateľ sa svojím dovolaním pokúšal o zodpovedanie už vyriešených otázok, a to prostredníctvom námietok nedostatočného odôvodnenia a neadresných námietok nesprávneho právneho posúdenia. Pričom len samotné spochybňovanie správnosti rozhodnutia krajského súdu či kritika jeho prístupu pri právnom posúdení nezodpovedá predpokladom prípustnosti dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia.

77. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3, druhá veta CSP). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

78. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.